O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI

TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
_____________ S. Normamatov
“___” ____________ 2022 y.

“JAHON ADABIYOTI”

FANINING ISHCHI O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitor soha
Ta’lim sohasi:	110000 – Pedagogika
Ta’lim yo‘nalishi	5111200 – O‘zbek tili va adabiyoti (Sirtqi, 2-mutaxassislik)

Umumiy o‘quv soati: 184 soat
Shu jumladan:
Ma’ruza: – 8 soat (7-semestr – 8 soat)
Seminar mashg‘uloti: – 16 soat (7-semestr – 16 soat)
Mustaqil ta’lim: –160 soat (7-semestr – 160 soat)

Toshkent-2022

Fanning ishchi o‘quv dasturi O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi 2020 yil “7” 12 dagi 648-sonli buyrug‘i bilan tasdiqlangan “Jahon adabiyoti” fani dasturi asosida tayyorlangan.

Fanning ishchi o‘quv dasturi Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Kengashining 2022-yil “08” 25 dagi “ 1 ”-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchi:

I. Yoqubov - Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti “Jahon adabiyoti va qiyosiy adabiyotshunoslik” kafedrasi professori, filologiya fanlari doktori

A.Xayrullayev - Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti “Jahon adabiyoti va qiyosiy adabiyotshunoslik” kafedrasi o‘qituvchisi

Taqrizchilar:

G.Xalliyeva O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti “Jahon adabiyoti” kafedrasi mudiri, filologiya fanlari doktori, professor

A.Ulug‘ov Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti “Adabiyot nazariyasi va zamonaviy adabiy jarayon” kafedrasi professori

O‘zbek filologiyasi fakulteti dekani:
2022-yil “___” __________ _____________ B.Abdushukurov
(imzo)

“Jahon adabiyoti va qiyosiy adabiyotshunoslik” kafedrasi mudiri:
2022- yil “___” __________ _____________ U.Jo‘raqulov
(imzo)

I.O‘quv fani o‘qitilishi bo‘yicha uslubiy ko‘rsatmalar

“Jahon adabiyoti” fani tarix, falsafa, psixologiya, sotsiologiya, dinshunoslik, geografiya, jamiyatshunoslik kabi barcha gumanitar fanlar bilan bog‘liq bo‘lib, mazkur fanlar uchun yordamchi soha hisoblanadi. Gumanitar va hayot haqidagi deyarli barcha fanlarda “Jahon adabiyoti” fani obyektlaridan muayyan jamiyat hayot tarzi bilan tanishishda ham keng foydalaniladi.

Mazkur fanni o‘qitishning bosh maqsadi jahon adabiyoti tarixining muhim poetik-estetik qirralarini mujassam qilgan adabiy asarlarni o‘rganish orqali badiiy-falsafiy qarashlardagi nazariy-badiiy evolyutsiyani ko‘rsatib berish hamda badiiy adabiyot tarixi va adabiy-nazariy tafakkur tadrijining shaxs va jamiyat hayotidagi o‘rni va ahamiyatini ochib berish, talabalarning adabiy-estetik tafakkurini yuksaltirish, ilmiy mushohadaning vujudga kelishi hamda nazariy jihatdan tahlil qilish va talqin ko‘nikmalarini hosil qilish, faol ijodkorlik ruhi va mas’uliyatini shakllantirishdan iborat.

Fan bo‘yicha talabalarning bilim, ko‘nikma va malakalariga quyidagi talablar qo‘yiladi. Talaba:

– Talabalar jahon adabiyoti namunalarining o‘ziga xos, milliy va umuminsoniy xususiyatlarini ilmiy tahlil qilish orqali hamda adabiyot va inson o‘rtasidagi munosabatni badiiylik qonuniyatlari asosida jahon adabiyotidagi milliy va umuminsoniy adabiy-nazariy an’analarni jamiyat hayotiga tatbiq etish orqali adabiy-estetik tasavvur hosil qilgan holda **bilimga ega bo‘ladi;**

– Talabalar jahon adabiyotida yangi shakllanayotgan va ommalashayotgan adabiy hamda ilmiy metod va yo‘nalishlar mohiyati bilan tanishadi, shuningdek, badiiy adabiyotni tushunish hamda yuksak saviyada yaratilgan badiiy adabiyot namunalarini nazariy-amaliy jihatdan talqin va tahlil qilishda **ko‘nikmaga ega bo‘ladi;**

– Talabalar badiiy adabiyotga jamiyat tarixi, milliy va umuminsoniy qadriyatlar, insonni ezgulik va ma’naviy barkamollikka boshlovchi g‘oyalar hamda inson ruhiyatiga aloqador eng pok tuyg‘ular va kechinmalar in’ikosi sifatida munosabatda bo‘lish, shuningdek, jahon adabiyoti namunalarini adabiy-estetik hamda ilmiy-nazariy nuqtai nazardan tahlil va talqin qilishda **malakaga ega bo‘ladi.**

II. Ma’ruza mashg‘ulotlari

№	Ma’ruza mavzulari	Dars soatlari hajmi
	7-semestr	
1.	Qadimgi Sharq va Antik dunyo adabiyoti.	2
2.	O‘rta asrlar adabiyoti	2
3.	Uyg‘onish davri adabiyoti: paydo bo‘lishi, asosiy xususiyatlari.	2
4.	Jahon romantizmi, realizmi modernizmi estetikasi	2
Jami:		8

Ma‘ruza mashg‘ulotlari multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada akadem guruhlar oqimi uchun o‘tiladi.

III. Seminar mashg‘ulotlari taqsimoti:

№	Seminar mashg‘ulotlar mavzulari	Dars soatlari hajmi
	7-semestr	
1.	Antik adabiyot tushunchasi. Gomer ijodi. (“Iliada” va “Odessey” asarlari tahlili misolida)	2
2.	O‘rta asrlar adabiyotida epos	2
3.	Italiya, Angliya, Fransiya uyg‘onish davri adabiyoti	2
4.	Uyg‘onish davri ispan adabiyoti, Servantes ijodi	2
5.	Realizm adabiyoti Bolzak va Stendal ijodi	2
6.	F.Dostoevksiy ijodi	2
7.	Modernizmning uch buyuk namoyondasi: Joys, Kamyu, Kafka.	2
8.	Postmodernizm adabiyoti: Poelo Koelo “Al-kimyogar” asarida sharq motivlari.	2
	Jami:	**16**

Seminar mashg‘ulotlari multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akadem guruhga alohida o‘tiladi. Mashg‘ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o‘tiladi, “Keys-stadi” texnologiyasi ishlatiladi, keyslar mazmuni o‘qituvchi tomonidan belgilanadi.

IV. Mustaqil ta’lim

№	Mustaqil ta’lim mavzulari	Dars soatlari hajmi
	7-semestr	

1.	Eng qadimgi Sharq adabiyotida vatanparvarlik g‘oyalari.	6
2.	Qadimgi hind eposlari: “Mahabhorat” va “Ramayana”.	4
3.	Gomerning qahramonlar xarakterini yaratish mahorati: “Iliada” va “Odissey” eposlari misolida.	4
4.	Esxilning “Zanjirband Prometey” asarida mifologiyaning o‘rni.	6
5.	Ezop masallarida didaktika.	2
6.	Sofoklning “Shoh Edip” va Firdavsiyning “Shohnoma” asaridagi o‘xshash syujetlar.	2
7.	Xitoy ierogliflaridagi adabiyot: Konfutsiy va Dao.	4
8.	“Panchatantra” va “Kalila va Dimna” asarlari qiyosiy tahlili.	2
9.	Musulmon adabiyotining g‘oyaviy motivlari.	4
10.	O‘rta asrlar Yevropa adabiyotining o‘ziga xos xususiyatlari: Trubadur va Kurtuaz she’riyati.	2
11.	Jahon adabiyotida Alisher Navoiy ijodiga qarashlar.	2
12.	O‘rta asrlar Sharq adabiyotining o‘ziga xos xususiyatlari: Attor va Rumiy ijodi.	2
13.	O‘rta asr dramasining syujetlari va “Injil” rivoyatlari.	2
14.	Uyg‘onish davri adabiyoti: paydo bo‘lishi, asosiy xususiyatlari.	2
15.	XVII - XVIII asrlar italyan adabiyoti: Dantening “Ilohiy komediya” asari tahlili.	2
16.	XVII asr nemis va ispan adabiyotining o‘ziga xos xususiyatlari.	2
17.	Uyg‘onish davri fransuz adabiyoti: Rable ijodi .	2
18.	Uyg‘onish davri ingliz adabiyoti: Shekspir ijodi.	4
19.	Uyg‘onish davri ispan adabiyoti: Servantesning “Don Kixot” asarida an’ana va yangilik.	4
20.	Klassitsizm adabiyotining o‘ziga xos xususiyatlari.	4
21.	XVIII asr Yevropa ma’rifatchilik adabiyoti.	2
22.	Gyote “Faust” asarida umuminsoniy g‘oyalar.	4
23.	Romantizm adabiyoti: paydo bo‘lishi, o‘ziga xos xususiyatlari	2
24.	Yevropa tanqidiy realizm va realizm adabiyoti.	2
25.	Modernizm: paydo bo‘lishi, tarixi va yo‘nalishlari.	2
26.	Modernizmning uch buyuk namoyondasi: Joys, Kamyu, Kafka.	2
27.	Postmodernizm va uning o‘ziga xos xususiyatlari.	2
28.	J.Joysning “Uliss”, F.Kafkaning “Jarayon” asarlarida ekzistensializm talqini.	2
29.	F.Dostoevksiyning “Jinoyat va Jazo” romanida psixoan-	2

	aliz.	
30.	A.Kamyu va S.Bekketlar ijodida absurd g‘oyasining namoyon bo‘lishi.	4
31.	German Gessening “Cho‘l bo‘risi” romanida sivilizatsiya va shahs inqirozi muammosi.	4
32.	XX asr Amerika adabiyotida modernistik oqimlar.	4
33.	Turkiy xalqlar adabiyotining mushtarak jihatlari.	4
34.	Lev Tolstoyning “Urush va tinchlik”romanida badiiy tasvir.	4
35.	Pushkinning “Evgeniy Onegin” she’riy romani romantizm namunasi sifatida.	4
36.	Turgenevning “Otalar va bolalar” romanida avlodlar o‘rtasidagi ziddiyat.	4
37.	Mo Yan ijodida shaxs psixologiyasining aks ettirilishi.	4
38.	E.Xeminguey ijodida inson va borliq muammosi talqini.	4
39.	Poelo Koelo “Alkimyogar” asarida sharq motivlari.	4
40.	Dante va Navoiy ijodida mushtarak xususiyatlar.	4
41.	Modernizmda Yevropasentrizm masalasi.	4
42.	D.Defoning “Robinzon Kruzo” romanida ma’rifatparvarlik g‘oyasi.	4
43.	J.Joysning “Navqiron san’atkorning yoshlikdagi siyrati” romanining g‘oyaviy-badiiy xususiyatlari.	4
44.	O‘zbek adabiyoti jahon adabiyotining bir uzvi sifatida.	4
45.	Zamonaviy Sharq adabiyotida odam va olam munosabatlari talqini.	4
46.	Absurd falsafasi va S.Bekketning “Godoni kutish” dramasi.	4
47.	Postmodernizmda ikki tomonlama kodlashtirish masalasi.	4
48.	Somerset Moyem “Oy va sariq chaqa” asarida san’at va hayot o‘rtasidagi konflikt.	4
49.	Lev Tolstoyning “Anna Karenina” asarida shavqatsiz realizm.	4
	Jami	**160**

Mustaqil o‘zlashtiriladigan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlanadi va uning taqdimoti tashkil qilinadi.

IV. TALABALAR BILIMINI NAZORAT QILISH VA BAHOLASH TIZIMI

7-semestr

1. **Nazorat o‘tkazish muddatlari:**

Oraliq nazorat:

I-ON: 14.19.-11. 2022-yilgacha

Yakuniy nazorat:

YN: 28.11.2022-03.12.2023- yilgacha

TALABALARNI BAHOLASH TARTIBI:

Talabalarning bilimini baholash tartibi O‘zbekiton Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug‘i bilan tasdiqlangan “Oliy ta’lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to‘g‘risida”gi Nizom talablari asosida belgilanadi.

1. Nazoratlarni amalga oshirish tartibi.

Oraliq nazorat: O‘tilgan mavzular asosida og‘zaki shaklda o‘tkaziladi.

Yakuniy nazorat: Semestr davomida o‘tilgan mavzular bo‘yicha og‘zaki shaklda o‘tkaziladi.

Izoh: *Oraliq nazorat turi har bir fan bo‘yicha fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda 2 martagacha o‘tkazilishi mumkin.*

Talabani oraliq nazorat turi bo‘yicha baholashda, uning o‘quv mashg‘ulotlari davomida olgan baholari inobatga olinadi.

Nazoratlarning o‘tkazilishi muddatlari muyyan o‘quv yilida tasdiqlangan o‘quv jarayoni jadvali asosida tashkil etiladi.

2. Talabalarning bilimi baholash mezonlari:

talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo‘llay oladi, fanning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan bo‘yicha tasavvurga ega deb topilganda – **5 (a’lo) baho**;

talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo‘llay oladi, fanning mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan bo‘yicha tasavvurga ega deb topilganda – **4 (yaxshi) baho**;

talaba olgan bilimini amalda qo‘llay oladi, fanning mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan bo‘yicha tasavvurga ega deb topilganda – **3 (qoniqarli) baho;**

talaba fan dasturini o‘zlashtirmagan, fanning mohiyatini tushunmaydi hamda fan bo‘yicha tasavvurga ega emas deb topilganda – **2 (qoniqarsiz) baho** bilan baholanadi.

V. Asosiy va qo‘shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari:

Asosiy adabiyotlar:

1. Hamdamov U., Qosimov A. Jahon adabiyoti. Toshkent: “Barkamol Fayz Mediya”, 2017.
2. Луков Вл. А. История литературы: Зарубежная литература от истоков до наших дней. – Москва, “Академия”, 2005.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

1. Mirziyoev Sh. M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU, 2016.
2. Mirziyoev Sh. M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. – T.: O‘zbekiston, 2017.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Oliy ta’lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari” to‘g‘risidagi Qarori (“Xalq so‘zi” 2017-yil, 21-aprel)
4. “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-4947-sonli farmoni 07.02.2017. “Xalq so‘zi” gazetasi, 2017-yil, 28-(6722) soni.
5. Azizov Q., Qayumov O. Chet el adabiyoti tarixi. (XVIII-XX asrlar). T., «O‘qituvchi». 1987.
6. Komilov N. Tafakkur karvonlari. – T., 1999.
7. Yo‘ldoshev Sa’dulla va bosh. Qadimgi va o‘rta asrlar G‘arbiy Evropa falsafasi-T.,2003.
8. Yo‘ldoshev S.va bosh. Yangi va eng yangi davr G‘arbiy Evropa falsafasi.-T.,2002.
9. Quronov D., Rahmonov B. G‘arb adabiy-tanqidiy tafakkuri tarixi ocherklari. – T., 2008.
10. Sulaymonova F. Sharq va G‘arb. – T., “O‘zbekiston” 1997.
11. Saidov U. Sharq va G‘arb: madaniyatlar tutashgan manzillar. – T., “Yangi asr avlodi” 2009.
12. M.Xolbekov. XX asr modern adabiyoti. – T., “Mumtoz so‘z” 2014.
13. H.Boltaboev. M.Mahmudov. Adabiy-estetik tafakkur tarixi. 2 jildlik. – T., “Mumtoz so‘z” 2013-2016.

Internet ma’lumotlari:

1.www.ziyo.uz-net.
2.www. Lib.ru.
3.www.litera.ru.